

STATISTIK MAJMUA TUZISHDA NISBIY KATTALIKLARDAN
FOYDALANISH

Tosharavo Munisa Abdusattor qizi

Mamanazarova Umida Abdisayid qizi

Maxmudova Intizor Abdurauf qizi

Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti Pediatriya fakulteti talabalari

+998919531668

+998944702027

+998885791618

tosharavomunisa@gmail.com

Tadqiqot maqsadi : Statistik majmua tuzishda nisbiy kattaliklardan foydalanish ,
tadqiqot o'tkazishdagi ahamiyati

Tadqiqot materiallari va metodlari: Statistikada kattaliklar uch xil bo'ladi : absolyut ,
nisbiy , o'rtacha kattaliklar . Nisbiy kattaliklar o'zi 4 xil shaklda bo'ladi : intensiv ,
ekstensiv , aloqadorlik va yaqqollik ko'rsatkichi .

1.Intensiv kattaliklar – bu hodisaning muhitda tarqalishini ifodalaydi (o'lim , tug'ulish
, kasallanish sonini o'rtacha aholi o'rtasida tarqalishi)

In $K = X \cdot \text{asos} (100, 1000, 100000) / \text{muhit} (o'rtacha aholi soni)$

2.Ekstensiv ko'rsatkich – bu hodisaning tarkibini va strukturasini o'rganadi (masalan
kasallanganlar soni 300ta shundan 200tasi erkak , 100tasi ayol kishi)

300-----100%

200-----X = 66.6%

Demak kasallangan erkaklar 66.6% ni tashkil etadi.

3.Aloqadorlik ko'rsatkichi – bu hodisaning o'ziga bog'liq bo'lmagan muhitda
tarqalishini ifodalaydi (tibbiyotda tibbiyot xodimlari uchun ish o'rinlarini hisoblashda
foydalaniladi)

$AL K = X * asos(1000) / o'ziga bog'liq bo'lmagan muhit$

4. *Yaqqollik ko'rsatkichi* – har xil vaqt yoki muhitda tarqalgan hodisalarni bir-biriga taqqoslashni o'rganadi. Asos qilib birinchi yoki oxirgi yil olinadi. Masalan :

Muddat	Aholi soni	Yaqqollik ko'rsatkichi
2020 yil	35mln	100%
2021 yil	36mln	106%
2022 yil	37mln	110%

Demak, 2020 yilga qaraganda aholi soni 10% ga oshgan.

Xulosa : statistik tadqiqot olib borishda absolyut kattaliklardan foydalanish bir qancha qiyinchiliklarga sabbab bo'ladi, shuning uchun tanlab olingan majmuada tadqiqot o'tkazish uchun nisbiy kattaliklardan foydalanamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. B.M. Mamatqulov – ‘‘Jamoat salomatligi ‘‘ 2013
2. J.A. Rizayev – ‘‘Stomatalogiya menejmenti va iqtisodiyoti’’
3. mt.sammu.uz modul tizimi